

## Interview met Filip Rathé, componist en dirigent van het Spectra Ensemble

**Je bent op TRANSIT aanwezig geweest in verschillende hoedanigheden, nu eens als luisteraar, dan weer als uitvoerder, maar ook als componist. Hoe kijk je vanuit die perspectieven terug op het festival?**

In de beginjaren had TRANSIT de duidelijke missie om nieuwe muziek van Vlaamse componisten te promoten. Nieuwe composities van bij ons werden gecombineerd met werken uit het internationale repertoire, maar ook met Vlaamse referentiewerken. Die aanpak sloot nauw aan bij de *core business* van Spectra Ensemble, en ik was dan ook erg trots als we voor de eerste keer met Spectra op TRANSIT mochten spelen. Ik herinner me dat we tijdens ons eerste concert (oktober 2004) onder andere een nieuw werk van Kee-Yong Chong hebben gecreëerd, *Monodrama*. Het jaar daarvoor had ik op TRANSIT de creatie van zijn "*Kong Shan*" (*Hollow mountain*) gehoord door Ensemble Mosaik, en daar heb ik Kee-Yong Chong ook leren kennen. Op dezelfde dag maakte ik trouwens ook kennis met Peter Swinnen, over wie ik wel al gehoord had, zonder hem echt te ontmoeten. Als ik er aan terugdenk heb ik daar veel mensen ontmoet en leren kennen via hun muziek. Bert Van Herck is een ander voorbeeld van een componist die ik op TRANSIT ontdekte (tijdens hetzelfde concert van Ensemble Mosaik), en wiens muziek we later met Spectra herhaaldelijk hebben uitgevoerd.

**Spectra Ensemble voelt zich thuis op TRANSIT.**

We hebben altijd het gevoel gehad dat we ons ei kwijt konden op TRANSIT, onder meer omwille van die focus op recente en meer gevestigde Vlaamse werken. Zo hebben we ooit een concert gespeeld rond de muziek van Lucien Goethals. Hierdoor konden we werken brengen die bijna nooit uitgevoerd worden, maar wel de moeite waard zijn, zoals *Cáscaras* bijvoorbeeld. Ook heeft Luc Brewaeyts, nadat wij al vijftien jaar aan het proberen waren hem een stuk voor ons te laten schrijven, een nieuw werk geschreven, omdat het voor TRANSIT was. Dat was *Cardhu*, dat we de eerste keer nog in een onvolledige versie hebben uitgevoerd (uiteraard in overleg met Luc zelf), maar later vaak hernomen hebben en ook op cd hebben gezet.

**Hoe zou je het profiel van TRANSIT als festival omschrijven?**

Vanuit ons perspectief, en daarmee bedoel ik vooral Spectra Ensemble, was TRANSIT op dat moment al hét jaarlijks festival bij uitstek voor hedendaagse muziek in Vlaanderen. Er waren destijds nog een aantal andere boeiende concertreeksen en festivals zoals November Music of Music@Venture, maar die hadden niet dezelfde soort focus als TRANSIT, dat altijd tamelijk hard-core geweest is om het zo te stellen. Bovendien kent TRANSIT doordat het jaarlijks is een grote continuïteit. Internationaal gesproken bezoek ik niet zo heel veel festivals, maar waar ik wel af en toe kwam is het festival van Witten, de *Wittener Tage für Neue Musik*. Naar mijn aanvoelen was dat iets vrij analoog aan wat er in Leuven gebeurde. Het is eveneens een driedaags festival in het weekend, dat een vergelijkbare omvang heeft als TRANSIT.

### **Heeft de compactheid van een dergelijk festival voordelen?**

Wel, als je naar Witten gaat, of naar TRANSIT, dan ga je meestal niet voor één concert, maar probeer je daar de hele tijd te zijn. Daardoor kom je ook vaker dezelfde mensen tegen. Zo kwam ik Arturo Fuentes bijvoorbeeld 's morgens aan het ontbijt al tegen wanneer we toevallig in hetzelfde hotel verbleven, en zo leg je makkelijker nieuwe contacten met andere componisten of muzikanten.

### **Wat heeft TRANSIT voor jou als componist betekend?**

Als componist is Transit voor mij een doorbraak geweest. We hadden al een paar keer met Spectra Vlaams werk gespeeld, en toen we met een volgend programma bezig waren, kwamen we er niet helemaal uit hoe we dat zouden invullen. Dat was trouwens hetzelfde concert waar we de muziek van Goethals speelden. Ik ben dan samen met Mark Delaere ergens gaan eten om erover te praten, en uit het niets stelde Mark dat er nog een andere Vlaamse componist was die we een opdracht zouden kunnen geven. Hij bedoelde mij, en ik was natuurlijk vereerd tot en met.

### **Je verwijst naar het werk *La velocidad de las tinieblas*, gecreëerd door Spectra Ensemble in 2005.**

Inderdaad, en ik herinner me nog dat ik eigenlijk niet zo tevreden was met het resultaat. Ik werk meestal nogal dicht tegen de deadline aan, en ik was eigenlijk pas enkele dagen voor het concert klaar met de partituur. Tot overmaat van ramp belde onze hoornist de ochtend van het concert nog af, en dat terwijl Luc Brewaeys uitgerekend ons concert zou capteren voor de radio. Nu, ondanks deze probleempjes is dit concert en deze compositie wel ontzettend belangrijk geweest voor mij als componist.

### **Dit visitekaartje opende nieuwe deuren veronderstel ik.**

Jazeker, want daarna kreeg ik een opdracht van De Bijloke om een werk te schrijven voor de Neue Vokalsolisten Stuttgart. Dat was een prachtige kans, maar helaas kreeg ik dat werk niet op tijd af. Gelukkig heb ik dan de kans gekregen om, wanneer de Vokalsolisten in 2011 op TRANSIT stonden, de compositie af te ronden, en dat werd dan *No Mármora de tua bunda*. Om precies te zijn, het wordt een cyclus van vijf delen, waarvan de eerste drie op dat concert uitgevoerd werden. Hun uitvoering van mijn werk is voor mij één van de belangrijkste gebeurtenissen uit mijn componistenloopbaan. Niet alleen omdat ze die eerste drie delen hebben gezongen, maar ook omdat ze meteen enthousiast waren om de resterende delen ook uit te voeren van zodra ze klaar zouden zijn. Ze hebben het werk al een paar keer hernomen en ze blijven geduldig wachten op het vervolg, dat trouwens in de maak is. Zonder TRANSIT en zonder Mark Delaere zou ik nooit die kans gekregen hebben.

### **Welke concerten herinner je je het best als luisteraar?**

Dat is moeilijk, omdat er zoveel verschillende ervaringen geweest zijn, en op den duur weet je niet meer altijd zeker wat je waar of wanneer gezien hebt. wat ik ook altijd erg interessant vind bij TRANSIT zijn de componistenpanels voor de concerten, waar de componisten in hun interne keuken laten kijken. Ik herinner me bijvoorbeeld dat Louis Andriessen dat heel boeiend kon vertellen over hoe je minimal music moet spelen en zo.

Ik weet ook nog heel goed dat wij vaak met een klein hartje gingen kijken als de grote namen passeerden, zoals Ensemble Modern of Ensemble Intercontemporain. Trouwens, het was door een concert van Ensemble Modern dat ik het werk *Redemption, a sweet lament* van Geert Logghe heb leren kennen. Ik was niet op dat concert, maar ik hoorde nadien de opname, en we hebben dat stuk met Spectra Ensemble later zeker 10 of 15 keer gespeeld. Ik kende Geert Trouwens al, want we hadden samen gestudeerd, maar het is dus dankzij Ensemble Modern op TRANSIT dat ik zijn fantastische muziek ontdekte. Er was ook een concert van Trio Fibonacci (in 2006, nvdr) waar een nieuw werk van Nicolaus A. Huber werd gespeeld. En omdat ik Huber al kende mocht ik de repetities bijwonen, dat was ook wel een speciaal moment.

Filip Rathé in gesprek met Klaas Coulembier (2016)